

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 26 oktober 2011

Ö 5964-10

KLAGANDE

PT

Ombud: Jur.kand. EJ

MOTPART

AB

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt av ärende om försättande i konkurs

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut 2010-12-10 i mål Ö 9881-10

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut meddelar Högsta domstolen tillstånd till ärendets prövning i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

PT har yrkat att Högsta domstolen ska meddela prövningstillstånd i hovrätten.

AB har motsatt sig yrkandet.

SKÄL

1. AB ansökte vid tingsrätten om att PT skulle försättas i konkurs. Hon åberopade en fordran mot honom uppgående till 395 218 kr inklusive viss upplupen ränta jämte löpande ränta. Fordringen grundade sig på en i dom stadfäst förlikning enligt vilken PT hade förpliktats att till AB utge 497 000 kr jämte ränta. Från detta belopp hade 63 000 kr avräknats genom kvittning, varjämte PT hade betalat 44 000 kr. Enligt AB var PT på obestånd eftersom hans enda tillgång av betydelse – en fastighet – var värd ca 100 000 kr.
2. PT bestred konkursansökan på den grunden att han inte var på obestånd. Han åberopade motfordringar mot AB om sammanlagt 796 000 kr. Av detta belopp avsåg 406 000 kr ekonomisk skada med anledning av ett avtal som ingicks i samband med att AB övertog en fastighet som parterna hade ägt gemensamt. (Det var denna fastighetstransaktion som låg till grund för ABs fordran enligt den angivna förlikningen.) PT hävdade vidare att den fastighet han äger är värd mellan 250 000 och 350 000 kr.
3. Tingsrätten, som bestod av en tingsnotarie, ansåg det klarlagt att AB hade den ifrågavarande fordringen mot PT och fann att denne inte hade förmått styrka någon av de fordringar som han i sin tur hade gjort gällande mot AB. Vidare fann tingsrätten inte skäl att ifrågasätta ett av AB åberopat värderingsintyg enligt vilket värdet på PTs fastighet uppgick till 100 000 kr. PT befanns

därför insolvent och tingsrätten beslöt att försätta honom i konkurs. Hovrätten beviljade inte prövningstillstånd.

4. Frågan i Högsta domstolen är om hovrätten hade bort meddela prövningstillstånd på den grunden att det enligt 49 kap. 14 § 4 rättegångsbalken (jfr 16 kap. 2 § första stycket konkurslagen) fanns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinär dispens). Sådana skäl anses föreligga om det har begåtts ett grovt rättegångsfel vid tingsrätten som kan antas ha inverkat på målets utgång.

5. En tingsnotarie som har tillräcklig kunskap och erfarenhet får enligt 18 § första stycket 5 förordningen (1996:381) med tingsrättsinstruktion förordnas att på eget ansvar handlägga konkursärenden enligt konkurslagen. Enligt tredje stycket andra meningen i samma paragraf får dock ett sådant förordnande inte avse ärenden som är omfattande eller svåra eller som av någon annan orsak kräver särskild erfarenhet.

6. Frågan om PT skulle försättas i konkurs var tvistig. Ingen s.k. obeståndspresumtion var tillämplig (2 kap. 7–9 §§ konkurslagen). Tingsrätten hade därför att pröva om PT inte rätteligen kunde betala sina skulder och om denna oförmåga i så fall var inte endast tillfällig (1 kap. 2 § andra stycket konkurslagen). Prövningen innefattade bl.a. en förhållandevis komplicerad bedömning av den motfordran om 406 000 kr som PT påstod sig ha mot AB.

7. Mot den angivna bakgrunden måste ärendet anses ha varit sådant att det inte fick avgöras av en tingsnotarie. Det innebär att det förekom ett grovt rättegångsfel vid tingsrätten. Ett rättegångsfel som består i bristande domförhet får i allmänhet antas ha inverkat på målets utgång (se bl.a. NJA 2004 s. 65). Det saknas skäl för en annan bedömning i detta fall.

8. Det finns därför synnerliga skäl att pröva PTs överklagande i hovrätten.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ella Nyström, Gudmund Toijer, Göran Lambertz (referent), Ingemar Persson och Martin Borgeke
Föredragande justitiesekreterare: Ulf Lundqvist